

รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. บุญชม ศรีสะอาด

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีวิธีการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน

ขั้นแรก ทำการพัฒนารูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ ได้รูปแบบที่ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือขั้นเตรียมเค้าโครงละเอียดเพื่อเสนออนุมัติการทำวิทยานิพนธ์ กับขั้นเขียนรายงานการวิจัย ขั้นเตรียมเค้าโครงละเอียดเพื่อเสนออนุมัติการทำวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ 5 กิจกรรม คือ 1. ทำแผนปฏิบัติงานวิจัย 2. ตรวจสอบความถูกต้องของการอ้างอิง 3. ทำแผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมาย สมมติ-

ฐานในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ และงานวิจัยที่ให้ผลสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย 4. จำลองลักษณะของการเสนอผลการวิจัย 5. ตรวจสอบความพร้อมในการเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ขั้นเขียนรายงานการวิจัยประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ 2 กิจกรรม คือ 1. ตรวจสอบความถูกต้องของการอ้างอิง และ 2. ทำสรุปสาระสำคัญของผลการวิจัย

ขั้นที่สอง ทำการทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยพัฒนา โดยนำรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม จำนวน 15 คน ทุกคนทำวิจัยในรูปของวิทยานิพนธ์ โดยทำ

กิจกรรมต่าง ๆ ตามรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผลการทดลองพบว่าเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย

ความเป็นมาของงานวิจัย

ในการศึกษาขั้นบัณฑิตศึกษา (Graduate Studies) ของมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ มีหลักสูตรเกือบทุกหลักสูตรกำหนดให้ผู้เรียนทำวิทยานิพนธ์ หรือที่เรียกอีกอย่างว่า วิทยานิพนธ์ (Thesis หรือ Dissertation) เป็นส่วนสำคัญที่สุดของหลักสูตร ดังจะเห็นความสำคัญของวิทยานิพนธ์ได้จากจำนวนหน่วยกิตที่สูงกว่าวิชาต่าง ๆ โดยทั่วไปหลายเท่า นิสิตนักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาได้จะต้องทำวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพเข้าเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาแห่งนั้น วิทยานิพนธ์จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการเรียนสำเร็จตามหลักสูตร จากการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียนวิชาต่าง ๆ ของนิสิตปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ตั้งแต่รุ่นที่ 1 ถึงรุ่นที่ 9 พบว่า การที่จะสำเร็จการศึกษาได้รวดเร็วตามกำหนดหรือล่าช้า หรือไม่สำเร็จ ขึ้นอยู่กับวิทยานิพนธ์เป็นสำคัญ ในการทำวิทยานิพนธ์จะต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (Thesis Supervisor) เป็นผู้ให้คำปรึกษา ควบคุม ดูแล สนับสนุนและส่งเสริม เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์นั้นสำเร็จลงได้อย่างมีคุณภาพเข้าเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการ

ศึกษาแห่งนั้น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์จึงมีความสำคัญยิ่งต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก จากความสำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดังกล่าว อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีระบบของการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ชัดเจน ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่นิสิตนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์ต้องปฏิบัติ เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของตนประสบผลสำเร็จอย่างมีคุณภาพ มีความรอบรู้ในเรื่องที่ทำและกระบวนการในการทำ มีความมั่นใจในการทำ มีเจตคติที่ดีต่อการวิจัย

จากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยจึงทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบของการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์เมื่อใช้รูปแบบดังกล่าว

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบของการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นรูปแบบที่ให้ประโยชน์ด้านวิชาการ และให้ประโยชน์สำหรับนิสิตนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

ก. ประโยชน์ด้านวิชาการ

ทำให้ได้วิทยานิพนธ์ (วิทยานิพนธ์) ที่มีคุณภาพ เป็นผลงานวิจัยที่จัดทำอย่างมีระบบ รอบคอบ เน้นความถูกต้องตามกระบวนการของการวิจัย

ข. ประโยชน์สำหรับนิสิตนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์

1. มีความรอบรู้ในเรื่องที่ทำ และกระบวนการในการทำ
2. มีระบบในการคิดและค้นคว้า
3. มีความละเอียดรอบคอบ
4. มีความมั่นใจในการทำวิทยานิพนธ์
5. ทำวิทยานิพนธ์สำเร็จ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

วิธีดำเนินการวิจัย

มีวิธีดำเนินการวิจัยสองขั้นตอน ขั้นแรกเป็นการพัฒนารูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ ขั้นที่สองเป็นการทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่พัฒนาขึ้นนั้น

ก. การพัฒนารูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยทำการคิดค้นหากิจกรรมต่าง ๆ ที่นิสิตนักศึกษาจำเป็นต้องปฏิบัติ นำมาเป็นองค์ประกอบของรูปแบบ ซึ่งคาดว่าเมื่อนิสิตนักศึกษาได้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นแล้ว จะทำให้ได้วิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพ นิสิตนักศึกษาทำการวิจัยอย่างมีระบบ มีความละเอียดรอบคอบ มีความรอบรู้ มั่นใจในเรื่องที่วิจัย และกระบวนการในการวิจัย

ข. การทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่พัฒนา

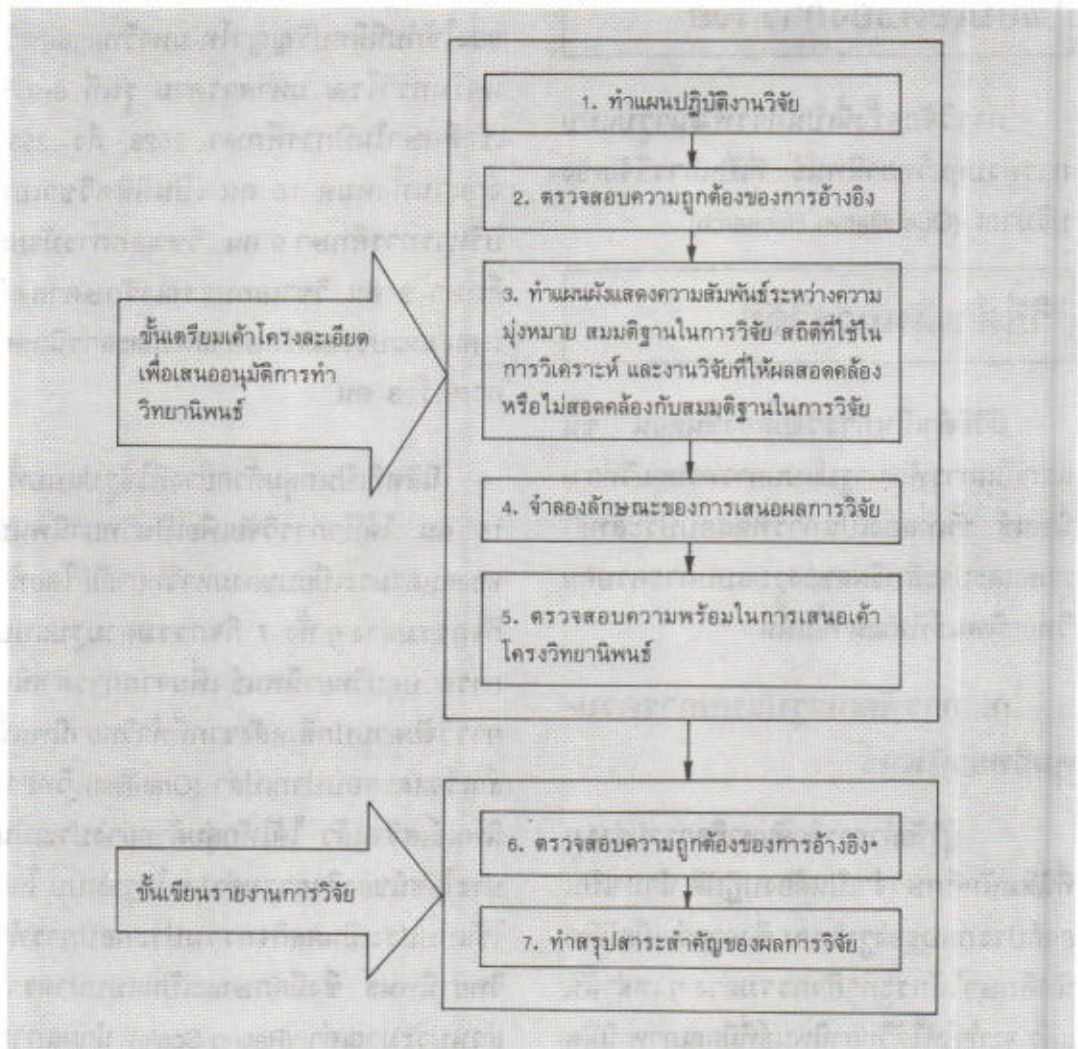
เพื่อทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาตามข้อ ก. จึงนำเอารูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่พัฒนาขึ้นนี้ ไปทดลองใช้กับนิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม รุ่นที่ 6-9 ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2528 ถึง 2531 จำนวนทั้งหมด 15 คน เป็นนิสิตวิชาเอกบริหารการศึกษา 9 คน วิชาเอกการมัธยมศึกษา 2 คน วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ 1 คน และบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ 3 คน

นิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้รูปแบบทั้ง 15 คน ได้ทำการวิจัยเพื่อเป็นวิทยานิพนธ์ของตนตามระเบียบของมหาวิทยาลัย โดยทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้ง 7 กิจกรรมตามรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพิ่มจากการดำเนินการวิจัยตามปกติ หลังจากที่ทำวิทยานิพนธ์สำเร็จและสอบปากเปล่า (Oral Test) วิทยานิพนธ์เสร็จแล้ว ได้ให้กลุ่มตัวอย่างประเมินประโยชน์ของกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปแบบ โดยใช้แบบประเมินผลกิจกรรมประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) นำผลการประเมินมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและความแปรปรวน แปลความหมายค่าเฉลี่ยให้เป็นระดับประโยชน์หรือระดับความคิดเห็นโดยเปรียบ-

เทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย แล้ววิเคราะห์ด้วย t-test เพื่อการวางนัยทั่วไป (Generalized) ไปยังกลุ่มประชากร นอกจากนั้นยังรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ระดับคะแนน (เกรด) ของวิทยานิพนธ์และเวลาที่สำเร็จการศึกษา เปรียบเทียบข้อมูลดังกล่าวกับกลุ่มที่เหลือที่ไม่ได้ใช้รูปแบบ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ได้รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ผ่านการทดลองใช้และตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลแล้ว มีรูปแบบดังนี้

ภาพ 1 รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์

หมายเหตุ *ขั้นที่ 2 และขั้นที่ 6 เป็นกิจกรรมอย่างเดียวกัน แต่ปฏิบัติทั้ง 2 ขั้นตอน

รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยพัฒนา ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1. การทำแผนปฏิบัติงานวิจัย

ขั้นแรกสุดนิสิตนักศึกษาจะต้องเสนอแผนปฏิบัติงานวิจัยอย่างละเอียด โดยกำหนดช่วงเวลาว่าจะทำกิจกรรมใดในช่วงเวลาใด ตัวอย่างกิจกรรมที่จะต้องวางแผน ได้แก่ การเขียนเค้าโครงวิทยานิพนธ์ การสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูล การให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือ การทดลองเครื่องมือ การวิเคราะห์และปรับปรุง การเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผลข้อมูล การเขียนรายงานการวิจัย การเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา การแก้ไขปรับ

ปรุงรายงานฯ การสอบปากเปล่า ฯลฯ ทั้งนี้จะต้องรีบร่างแผนแต่เนิ่น ๆ ยึดความเป็นไปได้สูง ร่างแผนให้สอดคล้องกับขั้นตอนและแผนงานของบัณฑิตวิทยาลัยฯ และเมื่อความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดขึ้นได้ด้วยเสมอ

2. การตรวจสอบความถูกต้องของการอ้างอิง

ทำการตรวจสอบความถูกต้องของการอ้างอิง และเสนอเป็นตารางให้เห็นว่าได้ตรวจสอบการอ้างอิงทุกครั้งไว้แล้วว่ามีความถูกต้องทั้งด้านเนื้อหาสาระ ชื่อผู้เขียน ปี พ.ศ. หน้าที่อ้างอิง การระบุแหล่งอ้างอิงในบรรณานุกรม และการเขียนบรรณานุกรมแหล่งดังกล่าวอย่างถูกต้อง แบบฟอร์มในการเสนออาจารย์ที่ปรึกษา มีดังนี้

ลำดับ ที่	หน้า	ส่วนที่ อ้างอิง	ชื่อผู้เขียน	ปี พ.ศ.	หน้า	ผลการตรวจสอบ		
						อ้างอิง ถูกต้อง	มีในบรรณ นุกรม	บรรณานุกรม ถูกต้อง

การตรวจสอบความถูกต้องของการอ้างอิง จะทำทั้งในขั้นเตรียมเค้าโครงละเอียด เพื่อเสนออนุมัติการทำวิทยานิพนธ์ และในขั้นเขียนรายงานการวิจัย

3. การทำแผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมาย สมมติฐาน ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ และงานวิจัยที่ให้ผลสอดคล้อง หรือไม่ สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย

ทำการกรอกรายละเอียดลงไปในตารางต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย	สมมติฐานในการวิจัย	สถิติที่ใช้วิเคราะห์	งานวิจัยของคนอื่น	
			สอดคล้องกับสมมติฐาน	ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

เขียนระบุความมุ่งหมายของการวิจัย
ข้อแรกลงในช่องดังกล่าวของตาราง พิจารณา
ว่ามีสมมติฐานสำหรับความมุ่งหมายข้อนี้
หรือไม่ เป็นสมมติฐานลำดับที่เท่าใด เขียน
ลำดับและสมมติฐานดังกล่าวในช่องสมมติ-
ฐานในการวิจัยที่ตรงกันกับจุดมุ่งหมายข้อ 1
นี้ (ถ้าไม่มีก็เว้นช่องนี้ไว้) แล้วพิจารณาว่า
จะใช้สถิติวิเคราะห์ชนิดใดในการตอบความ
มุ่งหมายข้อ 1 เขียนระบุสถิติชนิดนั้นลงใน

ช่องสถิติที่ใช้วิเคราะห์ จากนั้นพิจารณาว่า
มีผลงานวิจัยของใครบ้างที่พบผลสอดคล้อง
กับสมมติฐานในการวิจัยที่นิสิตนักศึกษาได้
กำหนดไว้ งานวิจัยของใครที่พบผลไม่สอดคล้อง
กับสมมติฐานในการวิจัย เขียนชื่อผู้
วิจัยลงในช่องดังกล่าว ดำเนินการเช่นนี้สำหรับ
ความมุ่งหมายข้อที่ 2 ข้อที่ 3 ตามลำดับ
จนครบทุกข้อ

4. การจำลองลักษณะของการเสนอผลการวิจัย

เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ที่ทำให้การวิจัยเกิดความล้มเหลว หรือบกพร่อง และเพื่อให้ได้งานวิจัยที่มีคุณภาพ นักศึกษาไม่เพียงแต่จะวางแผนเกี่ยวกับการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูล การใช้เทคนิคในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล แต่จะต้องวางแผนเกี่ยวกับลักษณะของการเสนอผลวิจัยอีกด้วย โดยจำลองการเสนอผลงานวิจัยไว้ล่วงหน้า ซึ่งเมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำผลการวิเคราะห์มาบรรจุลงในส่วนจำลองการเสนอผลที่ได้ทำไว้ล่วงหน้า แล้วนั้น ผู้วิจัยจึงต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วนล่วงหน้า และกำหนดการเสนอผลวิจัยไว้โดยจัดลำดับการเสนอผลให้เหมาะสม จัดจำลองตารางต่าง ๆ ที่พร้อมที่จะกรอกข้อมูลผลการวิเคราะห์จริงลงในตารางเหล่านั้นตามลำดับ

5. การตรวจสอบความพร้อมในการเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์

ก่อนที่จะเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ (Defense Thesis) นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์จะต้องมีความพร้อมที่จะอธิบายให้คนอื่นเข้าใจอย่างชัดเจนว่า ตนมีปัญหาอะไร ทำไมจึงสนใจวิจัยเรื่องนั้น จะทำการวิจัยด้วยวิธีใด ฯลฯ สามารถตอบคำถามต่าง ๆ ของคณะกรรมการและผู้ฟังได้อย่างเหมาะสมถูกต้องตามหลักวิชา การทำเค้าโครงละเอียดและกิจกรรมตามข้อ 1 ถึง 4 จะช่วยให้ผู้วิจัยมั่นใจยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามเพื่อตรวจสอบความพร้อมและความมั่นใจของนิสิตนักศึกษาก่อนเสนอเค้าโครงละเอียด อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์จะตรวจสอบความมั่นใจของลูกศิษย์ในความควบคุมดูแลของตนเองโดยใช้แบบฟอร์มดังต่อไปนี้

ด้านที่พิจารณา	มีความมั่นใจมาก	ไม่มั่นใจพอ	หมายเหตุ
ด้านชื่อเรื่องที่จะวิจัย 1. ชื่อเรื่องที่วิจัยครอบคลุมปัญหา ชัดเจน ถูกต้อง ด้านบทนำ 2. เขียนภูมิหลังให้เข้าใจถึงปัญหาการวิจัย อย่างชัดเจน :			

ด้านที่พิจารณา	มีความมั่นใจมาก	ไม่มั่นใจพอ	หมายเหตุ
ด้านเอกสารที่เกี่ยวข้อง 7. จัดระบบการเขียนเรียงลำดับไว้เหมาะสม : ด้านวิธีดำเนินการ 11. ระบุประชากรและกลุ่มตัวอย่างชัดเจน : ด้านเครื่องมือที่ใช้ 13. อธิบายกระบวนการสร้างที่ถูกต้อง ชัดเจน : ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล 17. เข้าใจวิธีวิเคราะห์ข้อมูล สามารถวิเคราะห์ได้ : ด้านการตรวจสอบความถูกต้อง :			

สรุป ( ) เสนอได้ ( ) เสนอยังไม่ได้

6. การทำสรุปสาระสำคัญของผลการวิจัย

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแปลความหมายและเขียนรายงานวิจัยแล้ว ขั้นสุดท้ายก็จะเป็นการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ โดยคณะกรรมการสอบปากเปล่าซึ่งมีอาจารย์ที่ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย ก่อนสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ นิสิตนักศึกษา

ผู้วิจัยจะต้องทำสรุปสาระสำคัญของผลการวิจัย ลงในแผ่นกระดาษโรเนียว ไม่เกิน 1 หน้า โดยมีสาระสำคัญของผลการวิจัยทั้งหมดส่วนนี้สามารถนำไปดูแล้วอธิบายการวิจัยและสรุปผลการวิจัยได้อย่างกระชับและครบถ้วน โดยไม่ต้องเปิดอ่านในเล่ม รายงานการวิจัย การทำสรุปสาระสำคัญของผลการวิจัยอาจแสดงโดยใช้สัญลักษณ์ช่วย

ผลการทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบ

จากการทดลองใช้รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ กับกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กล่าวคือ

1. การประเมินประโยชน์ของรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยกลุ่มตัวอย่างนิสิตปริญญาโทที่ทำวิทยานิพนธ์โดยใช้รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาเมื่อวางนัยทั่วไป (Generalized) ไปยังประชากรแล้ว ปรากฏผลการประเมินดังนี้

1.1 ระดับประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติตามกิจกรรมในรูปแบบ

กิจกรรมที่ให้ประโยชน์แก่นิสิต ในระดับมากที่สุด มี 3 กิจกรรม คือ การตรวจสอบความถูกต้องของการอ้างอิง การทำสรุปสาระสำคัญของผลการวิจัย และการตรวจสอบความพร้อมในการเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ที่เหลืออีก 3 กิจกรรมให้ประโยชน์ในระดับมาก กิจกรรมทั้งสามนั้นคือการจำลองลักษณะของการเสนอผลการวิจัย การทำแผนปฏิบัติงานวิจัย และการทำแผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมาย สมมติฐานในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ และงานวิจัยที่ให้ผลสอดคล้อง หรือไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย

1.2 ระดับความคิดเห็นหรือประโยชน์ของกิจกรรมทั้งหมดในรูปแบบ

ที่เห็นด้วยในระดับมากที่สุด คือ เห็นว่ากิจกรรมทั้งหมดในรูปแบบช่วยให้เกิด

ความรอบคอบละเอียดลออ ทำให้เกิดความมั่นใจในการเสนอ (Defense) เค้าโครงวิทยานิพนธ์ ได้แนวคิดในการทำงานอย่างมีระบบ และเป็นกระบวนการที่สมควรนำไปใช้อย่างแพร่หลาย ที่เห็นด้วยในระดับมาก ได้แก่ ช่วยให้เข้าใจขั้นตอนในการวิจัยอย่างชัดเจน เป็นระบบที่ช่วยให้เกิดความถูกต้องมากขึ้น เป็นกระบวนการที่เหมาะสม เป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนานิสิตปริญญาโท ช่วยให้เข้าใจเรื่องที่วิจัยได้ชัดเจน มองเห็นลู่ทางที่จะทำวิจัยได้แจ่มชัด ช่วยให้เข้าใจวิธีวิจัยในเรื่องที่จะทำวิทยานิพนธ์ ลดความสับสนในการวิจัย ช่วยให้สามารถจบการศึกษาได้เร็ว ทำให้เกิดความมั่นใจในการทำวิจัย เชื่อมั่นว่าจะทำการวิจัยได้สำเร็จ เป็นระบบที่ช่วยให้เกิดความสมบูรณ์มากขึ้น เป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาความคิด

ที่เห็นด้วยในระดับน้อย คือ เห็นว่ากิจกรรมทั้งหมดในรูปแบบทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการวิจัย และเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด ว่าเป็นกิจกรรมที่เสียเวลาไม่คุ้มค่า ทำให้เกิดความท้อถอยในการทำวิทยานิพนธ์

2. กลุ่มตัวอย่างนิสิตปริญญาโทที่ทำวิทยานิพนธ์โดยใช้รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยพัฒนา จัดได้ว่าเป็นกลุ่มที่สำเร็จการศึกษาได้เร็ว เมื่อเปรียบเทียบกับนิสิตปริญญาโทคนอื่น ๆ ในวิชาเอกเดียวกัน หรือในรุ่นเดียวกัน โดยมีผู้ที่สำเร็จการศึกษาก่อน 2 ปี และใน 2 ปี ร้อยละ 13.3 (เท่ากับทั้ง 2 กลุ่ม) ขณะที่กลุ่มที่ไม่ได้ใช้รูปแบบ มีผู้สำเร็จการศึกษาก่อน 2 ปี และใน 2 ปี

ร้อยละ 2.7 (เท่ากันทั้งสองกลุ่ม) กลุ่มที่ใช้รูปแบบมีผู้สำเร็จการศึกษาภายใน 2 ปี กับ 1 ภาคเรียน ร้อยละ 86.6 ขณะที่กลุ่มที่ไม่ได้ใช้รูปแบบมีผู้สำเร็จการศึกษาภายใน 2 ปี กับ 1 ภาคเรียน ร้อยละ 15.2

3. กลุ่มตัวอย่างนิสิตปริญญาโทที่ทำวิทยานิพนธ์โดยใช้รูปแบบการคุมวิทยานิพนธ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาได้รับคะแนน (เกรด) วิทยานิพนธ์ในระดับ A ร้อยละ 66.7 ขณะที่กลุ่มที่ไม่ได้ใช้รูปแบบได้รับในระดับ A ร้อยละ 41.4 กลุ่มที่ใช้รูปแบบที่ได้ เกรด A- และ A มีร้อยละ 93.4 ทุกคนสำเร็จการศึกษา ขณะที่กลุ่มที่ไม่ได้ใช้รูปแบบที่ได้เกรดระดับ A- กับ A มีร้อยละ 82.8 กลุ่มดังกล่าวนี้มีผู้ที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาถึงร้อยละ 58.0 ของคนทั้งหมดในกลุ่ม

อภิปรายผล

1. จากการประเมินประโยชน์ของรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์โดยนิสิตที่ทำวิทยานิพนธ์ตามรูปแบบดังกล่าว พบว่า กิจกรรมในรูปแบบที่ให้ประโยชน์แก่นิสิตในระดับมากที่สุด มี 3 กิจกรรม คือ การตรวจสอบความถูกต้องของการอ้างอิง การทำสรุปสาระสำคัญของผลการวิจัย และการตรวจสอบความพร้อมในการเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์นั้น อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการตรวจสอบความถูกต้องของการอ้างอิง เป็นกิจกรรมที่มีส่วนทำให้รายงานการวิจัยมีคุณภาพมากขึ้น เป็นการฝึกความระมัดระวังในการอ้างอิง จากการ

ทำกิจกรรมดังกล่าวนิสิตมักพบว่า มีความผิดพลาดในระบบการอ้างอิงหลายลักษณะ เช่น พบว่าส่วนที่คัดลอกจากการอ้างอิงในรายงานการวิจัยของคนอื่นมีสาระผิดแผกไปจากต้นฉบับจริง มีความผิดพลาดในชื่อผู้เขียน ปี พ.ศ. เลขหน้าที่อ้างอิง เขียนการอ้างอิงไว้ในที่ต่าง ๆ แต่ไม่ปรากฏแหล่งอ้างอิงเหล่านั้นในส่วนที่เป็นบรรณานุกรม เป็นต้น กิจกรรมนี้ทำให้นิสิตได้แก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ ดังกล่าว ทำให้มีความมั่นใจในความถูกต้องของรายงานการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ของตน จึงเห็นว่ากิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด

1.2 ด้านการสรุปสาระสำคัญของผลการวิจัย นิสิตจะพบว่าการทำกิจกรรมนี้ช่วยในการสอบปากเปล่า (Oral Examination) วิทยานิพนธ์ เพราะได้ประมวลสรุปส่วนสำคัญของการวิจัยไว้ทำให้เห็นภาพรวม (The Whole) ของการวิจัยของตน สามารถนำมาใช้ในการอธิบายการวิจัยและสรุปผลการวิจัยอย่างเหมาะสม ช่วยให้เกิดความแม่นยำและมั่นใจในเรื่องที่วิจัย จึงเห็นว่ากิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด

1.3 ด้านการตรวจสอบความพร้อมในการเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เป็นกิจกรรมที่สร้างความมั่นใจในการเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์และในการทำวิจัย ซึ่งในการเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์นั้น โดยปกติแล้วเป็นกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษามีความสนใจและกังวลใจมาก เพราะเกรงจะตอบคำถามต่าง ๆ ไม่ได้ หรือตอบคำถามได้แต่ไม่ชัดเจน

เค้าโครงที่เสนอมีจุดบกพร่อง อาจต้องนำเสนอพิจารณาใหม่ หรืออาจไม่ได้รับอนุมัติให้ทำ ฯลฯ การตรวจสอบความพร้อมในการเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์นั้น ทำให้ได้พิจารณาบทวนเค้าโครงวิทยานิพนธ์ของตน ในจุดต่าง ๆ แต่ละจุดว่าได้จัดทำอย่างรัดกุม ชัดเจน ครบคลุม เหมาะสม หรือยัง คนมีความเข้าใจอย่างแจ่มชัดหรือไม่ จุดใดที่มีปัญหา และจุดใดที่ยังไม่มั่นใจก็ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข จึงทำให้มีความมั่นใจก่อนนำเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ และสามารถนำเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ได้อย่างดีเนื่องจากได้เตรียมมาติดังกล่าว จึงทำให้เห็นประโยชน์ของกิจกรรมนี้ในระดับมากที่สุด

2. กิจกรรมในรูปแบบอีก 3 กิจกรรม เป็นกิจกรรมที่นิสิตประเมินว่า มีประโยชน์ในระดับมากคือ การจำลองลักษณะของการเสนอผลการวิจัย การทำแผนปฏิบัติงานวิจัย และการทำแผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมาย สมมติฐานในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และงานวิจัยที่ให้ผลสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยนั้น อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 การจำลองลักษณะของการเสนอผลการวิจัย เป็นการกำหนดไว้ล่วงหน้าว่าจะเสนอผลการวิจัยในรูปใด เสนอส่วนใดก่อนหลัง กำหนดรูปตารางที่จะเสนอไว้ล่วงหน้า ลักษณะเช่นนี้ช่วยให้ นิสิตมีความเข้าใจชัดเจนตลอดกระบวนการของการวิจัยของตน เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จก็สามารถนำมาเขียนเรียบเรียงได้โดยสะดวก ในการเสนอ

เค้าโครงวิทยานิพนธ์ก็สามารถเสนอได้อย่างรัดกุม ตอบคำถามเกี่ยวกับการวิเคราะห์ให้ชัดเจน จึงเห็นว่ากิจกรรมนี้ให้ประโยชน์มาก

2.2 การทำแผนปฏิบัติงานวิจัย เป็นการกำหนดล่วงหน้าว่าจะทำกิจกรรมใดในช่วงเวลาใด การที่ได้กำหนดแผนไว้ล่วงหน้าทำให้นิสิตทำงานอย่างมีระบบ มีทิศทาง พยายามดำเนินตามแผน ซึ่งเป็นส่วนที่ช่วยให้สามารถวิจัยได้ทันตามกำหนด จากหลักการที่กำหนดไว้ว่าต้องริบร่างแผนแต่เนิ่น ๆ ยืดความเป็นไปได้สูง ร่างแผนให้สอดคล้องกับขั้นตอนและแผนงานของบัณฑิตวิทยาลัยฯ และเมื่อความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดขึ้นได้ด้วย ทำให้แผนการปฏิบัติงานวิจัยมีความเหมาะสม นิสิตจึงเห็นว่ากิจกรรมนี้ให้ประโยชน์มาก

2.3 การทำแผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมาย สมมติฐานในการวิจัยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ และงานวิจัยที่ให้ผลสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย เป็นกิจกรรมที่ทำให้ นิสิตได้พิจารณาความสัมพันธ์เกี่ยวโยงในองค์ประกอบต่าง ๆ ช่วยให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่จะวิจัยอย่างชัดเจน ได้แนวทางในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และในการอภิปรายผลด้วย นิสิตจึงเห็นว่ากิจกรรมนี้ให้ประโยชน์มาก

3. รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่พัฒนาขึ้นนี้ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเด่นชัด นิสิตที่ทำวิทยานิพนธ์โดยใช้รูปแบบดังกล่าวสามารถสำเร็จการศึกษาได้เร็ว และได้วิทยานิพนธ์ที่มีคุณ-

ภาพ นิสิตมีความเข้าใจในเรื่องที่ทำวิจัยได้ชัดเจน มีความมั่นใจในการทำวิจัย นอกจากนั้นยังช่วยพัฒนานิสิตผู้ทำวิทยานิพนธ์ด้วย โดยช่วยให้มีความละเอียด พัฒนาความคิด และได้แนวคิดในการทำงานอย่างเป็นระบบ แม้ว่าในรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์จะมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่นิสิตจะต้องทำเพิ่มจากการดำเนินการวิจัยตามปกติหลายกิจกรรม ซึ่งทำให้ต้องใช้เวลาและความพยายามเพิ่มขึ้น แต่จากการเห็นคุณค่าอย่างมากของกิจกรรมเหล่านั้น ทำให้นิสิตประเมินว่าไม่เป็นการเสียเวลาและไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายท้อถอย

ข้อเสนอแนะ

1. รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้สมควรได้รับการนำไปใช้ เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ ทั้งยังช่วยพัฒนานิสิตนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์อีกด้วย แม้ว่าจะมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องปฏิบัติเพิ่มขึ้นจากกิจกรรมปกติของการทำวิทยานิพนธ์ แต่กิจกรรมเหล่านั้น เป็นกิจกรรมที่มีคุณประโยชน์อย่างมากต่อการทำวิทยานิพนธ์และต่อนิสิตนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์ เป็นกิจกรรมที่จำเป็นในการสร้างคุณภาพและพัฒนาคน

2. การใช้รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ จะต้องใช้ให้ครบทุกกิจกรรม โดยอธิบายให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจกิจกรรมแต่ละอย่างที่ต้องปฏิบัติ เริ่มจากการทำแผนปฏิบัติ

งานวิจัย การตรวจสอบความถูกต้องของการอ้างอิง การทำแผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมาย สมมติฐานในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ และงานวิจัยที่ให้ผลสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัย การจำลองลักษณะของการเสนอผลการวิจัย ในการอธิบายจะมีตัวอย่าง หรือลักษณะแบบฟอร์ม ซึ่งนิสิตนักศึกษาเห็นแล้วปฏิบัติตามได้ถูกต้อง นิสิตนักศึกษาจะนำเอาผลจากการปฏิบัติตามกิจกรรมทั้ง 4 เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พร้อมกับเค้าโครงละเอียดฯ หลังจากได้พิจารณาและให้ปรับปรุงแก้ไขเค้าโครงละเอียดวิทยานิพนธ์แล้ว อาจารย์ที่ปรึกษา จะให้นิสิต ตรวจสอบความพร้อมในการเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ตามแบบฟอร์ม ถ้ามั่นใจมากทุกข้อก็จะอนุมัติให้ดำเนินการเพื่อเสนอ (Defense) เค้าโครงวิทยานิพนธ์ได้ แต่ถ้ายังไม่มั่นใจพอใจข้อใดก็จะอภิปรายกับอาจารย์ที่ปรึกษา จนกว่าจะมั่นใจ จึงอนุมัติให้ดำเนินการเพื่อเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ กิจกรรมในรูปแบบอีก 2 กิจกรรม จะกระทำเมื่อได้เขียนรายงานการวิจัยเสร็จแล้ว โดยจะให้นิสิตนักศึกษาทำการตรวจสอบความถูกต้องของการอ้างอิงอีกครั้งหนึ่ง และทำสรุปสาระสำคัญของผลการวิจัย

3. การนำรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ไปใช้ ถ้านำไปใช้ในฐานะประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (ประธานกรรมการที่ปรึกษา) จะให้ผลมากกว่าในฐานะกรรมการร่วม เพราะสามารถดำเนินการใช้รูปแบบฯ ได้อย่างสมบูรณ์มากกว่า

เมื่อมีบทบาทเป็นกรรมการร่วม

4. กรณีที่ต้องการให้นิสิตนักศึกษาสำเร็จการศึกษาได้เร็วยิ่งขึ้น ควรมีกิจกรรมอื่นเสริมกับกิจกรรมในรูปแบบ เช่น ในการรับสมัครเข้าศึกษาต่อให้ผู้สมัครเสนอชื่อเรื่องที่ตนสนใจศึกษาค้นคว้า จัดให้มีวิชาที่มีกิจกรรมการทำเค้าโครงงานวิจัย หรือทำวิจัยย่อย (Baby Thesis) ภาควิชากำหนดนโยบายให้นิสิตนักศึกษาเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ภายในภาคเรียนต้นของปีที่ 2 เป็นต้น (ผู้วิจัยไม่ได้จัดให้มีกิจกรรมเหล่านี้ เพราะไม่มีนิสิตในภาควิชาที่สังกัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้รูปแบบเป็นนิสิตในภาควิชาอื่น ซึ่งในช่วงที่เก็บรวบรวมข้อมูลยังไม่มีกิจกรรมดังกล่าว)

5. กิจกรรมที่น่าจะเพิ่มเข้าในรูปแบบฯ และทดสอบประสิทธิภาพในการวิจัยต่อไป

คือการทำ “สัญญาการทำวิทยานิพนธ์” ซึ่งเป็นพันธะที่นิสิตนักศึกษายินดีปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ร่วมกันทำกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยดัดแปลงจากเทคนิคของสัญญาการเรียน (Learning Contracts)

6. น่าจะมีการพัฒนารูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่เป็นการวิจัยเชิงคุณลักษณะ (Qualitative Research)

7. การใช้รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ เป็นเทคนิคของการนำระบบเข้ามาเป็นเครื่องมือเพื่อควบคุมให้ปฏิบัติตามกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เสริมด้วยปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนิสิตนักศึกษา เพื่อนำไปสู่ผลของการทำงานที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ เป็นรูปแบบการพัฒนาที่น่านำไปใช้ และนำไปทดลองวิจัยในด้านอื่น ๆ

บรรณานุกรม

- ชินวุธ สุนทรสิมะ. หลักและวิธีการทำวิทยานิพนธ์ รายงานประจำภาคและเอกสารวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2529.
- บุญชม ศรีสะอาด. “ลักษณะที่ดีและลักษณะที่บกพร่องของงานวิจัยเชิงปริมาณที่เป็นปริญญานิพนธ์ (วิทยานิพนธ์)”, วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. 8(1) : 102-107 ; มกราคม-มิถุนายน 2532.
- บุญชม ศรีสะอาด และคนอื่น ๆ. คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ที่ต้องการตามทัศนะของนิสิตนักศึกษา ชันมหาบัณฑิต. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2530. อัดสำเนา.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และ ศิริชัย กาญจนวาสี. “การทำวิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต : สภาพปัจจุบัน”, ใน บทความน่ารู้เกี่ยวกับการวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, 67-91.

Isaac, S. and Michael W.B. Handbook in Research and Evaluation 2nd ed. San Diego : Ed LTS, 1982.

Ferguson, George F. Statistical Analysis in Psychology & Education. 4th ed. Tokyo : McGraw-Hill Kogakusha, 1976.

Vockell, Edward D. Educational Research. Macmillan Publishing Co., Inc. 1983.